

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2287

Vragen van het lid **Van den Hul** (PvdA) aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het bericht dat «steeds meer kinderen uitgesloten worden om de ouderbijdrage»* (ingezonden 15 juni 2017).

Antwoord van Staatssecretaris **Dekker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 10 juli 2017).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van berichtgeving over de wijze waarop er bij basisscholen sprake is van uitsluiting van kinderen door middel van te hoge en verplichte ouderbijdragen, die vrijwillig behoren te zijn?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u deze berichtgeving waarin, via navraag bij circa 20 procent van de Rotterdamse basisscholen, naar boven kwam dat de ouderbijdrage bij deze scholen tussen de 30 en 775 euro ligt, hetgeen ook past in eerder geconstateerde grote verschillen en hoge bedragen en druk op ouders voor het betalen ervan?

Antwoord 2

De hoogte en de bestemming van de vrijwillige ouderbijdrage kan van school tot school verschillen. Voor de besluitvorming over de vrijwillige ouderbijdrage is instemming nodig van de ouders in de medezeggenschapsraad (MR). De school is wettelijk verplicht om alle ouders hierover te informeren via de schoolgids. De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) heeft in 2014 onderzoek gedaan naar de gemiddelde ouderbijdrage in Nederland. Hieruit bleek dat driekwart van de basisscholen een vrijwillige ouderbijdrage vraagt van minder dan 50 euro. Het aantal scholen dat meer dan 100 euro vroeg, bedroeg 3 procent.

Scholen kunnen ouders niet verplichten de ouderbijdrage te betalen. De bijdrage is altijd vrijwillig. Uit het onderzoek van de inspectie blijkt dat vrijwel

¹ «Steeds meer kinderen uitgesloten om ouderbijdrage» – Algemeen Dagblad – Zaterdag 10 juni 2017 – [http://www.ad.nl/dossier-rotterdam/steeds-meer-kinderen-uitgesloten-om-ouderbijdrage~aa76b350/](http://www.ad.nl/dossier-rotterdam/steeds-meer-kinderen-uitgesloten-om-ouderbijdrage~aa76b350/?utm_source=twitter&utm_medium=social&utm_campaign=socialsharing_web)
?utm_source=twitter&utm_medium=social&utm_campaign=socialsharing_web

alle scholen dit ook duidelijk vermelden in de schoolgids (94 procent). In de aangehaalde berichtgeving over de situatie in Rotterdam wordt gemeld dat de meeste scholen het vrijwillige karakter van de bijdrage noemen en zich behulpzaam opstellen. In Rotterdam zijn 189 basisscholen. Het ligt voor de hand dat er verschillen zijn in de hoogte en de besteding van de vrijwillige ouderbijdrage op deze 189 scholen.

Vraag 3

Hoe beoordeelt u dit in het licht van de resultaten van een eerdere peiling van de PvdA-fractie begin 2017, waarbij verspreid over Nederland ouderbijdragen vastgesteld werden tussen de 20 en 1.000 euro en waarbij ook erg vaak de vrijwilligheid van deze ouderbijdrage niet genoemd werd door scholen richting ouders?

Antwoord 3

Het bij vraag 2 aangehaalde onderzoek van de inspectie is gebaseerd op een representatieve steekproef. Zoals gezegd blijkt uit dit onderzoek dat 94 procent van de scholen de ouders via de schoolgids informeert over het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage. De inspectie tekent hierbij aan dat veel scholen aanvullende kosten rekenen voor bijvoorbeeld schoolzwemmen, schoolreisjes of een schoolkamp. Het vrijwillige karakter van deze aanvullende bijdragen wordt in de schoolgidsen niet altijd genoemd. Volgens de inspectie is de communicatie over de vrijwillige ouderbijdrage in de schoolgidsen ten opzichte van eerdere steekproeven licht verbeterd. Ouders & Onderwijs, het landelijke informatiepunt voor ouders, heeft onlangs meningen en ervaringen van ouders in kaart gebracht in de «Staat van de Ouder 2017». Ervaringen met uitsluiting van kinderen bij activiteiten vanwege het niet voldoen van de vrijwillige ouderbijdrage zijn er nauwelijks, aldus de «Staat van de Ouder». Twee derde van de ouders weet te vertellen dat dit officieel ook niet is toegestaan. Een punt van aandacht is wel dat driekwart van de ouders die hebben meegedaan aan deze peiling, de ouderbijdrage voelt als een verplichting, ook al betreft het een vrijwillige bijdrage. Ouders hebben overigens geen bezwaar tegen een vrijwillige ouderbijdrage, mits die niet te hoog is en wordt besteed aan extra activiteiten en niet aan onderwijsmiddelen.

Vraag 4

Deelt u de mening dat dergelijke ouderbijdragen, oplopend in de honderden euro's en oplopend tot mogelijk zelfs 775 euro, bijdragen aan uitsluiting van kinderen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat betekent dit voor uw inzet?

Antwoord 4

Alle basisschoolleerlingen moeten aan alle verplichte onderdelen van het onderwijsprogramma kunnen meedoen. Ook als de ouder geen ouderbijdrage heeft betaald. De ouderbijdrage mag daarin dus geen belemmerende factor zijn. Alleen bij activiteiten die geen onderdeel zijn van het reguliere lesprogramma, maar wel onder schooltijd plaatsvinden, kan er sprake van zijn dat leerlingen niet deelnemen aan deze activiteit. De school is dan verplicht een voor de ouders kosteloos alternatief te bieden.

Als het bevoegd gezag in goed overleg met de ouders in de MR een besluit heeft genomen over de hoogte en de bestemming van de vrijwillige ouderbijdrage en de school hierover helder communiceert, komen ouders niet voor verrassingen te staan. In bepaalde gevallen wordt een hoge vrijwillige ouderbijdrage gevraagd, bijvoorbeeld omdat een school activiteiten op het programma heeft staan die niet behoren tot de wettelijk verplichte onderwijsinhoud, maar die wel horen bij de pedagogische uitgangspunten van de school. Hierbij is te denken aan euritmielessen op vrije scholen. Ons onderwijsstelsel biedt ruimte voor verschillen en, dus ook, de mogelijkheid om eigen keuzes te maken bij de inrichting van het onderwijs.

Vraag 5

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de in februari 2017 aangenomen motie Vermue/Jasper van Dijk, waarin de regering werd verzocht o.a. met alle relevante actoren in het primair- en voortgezet onderwijs te overleggen over een limiet aan de vrijwilliger ouderbijdrage?²

Antwoord 5

Om uitvoering te kunnen geven aan de motie Vermue/Jasper van Dijk is een onderzoeksopdracht verleend aan Regioplan. Doel is het bijeenbrengen van betrouwbare input voor de kabinetsreactie op deze motie. De onderzoekers voeren gesprekken met relevante actoren, brengen alternatieve scenario's voor de vrijwillige ouderbijdrage in kaart en vergelijken deze met de huidige situatie. Bij het onderzoek is tevens aandacht voor verschillen tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs. De uitkomsten van dit onderzoek zijn naar verwachting tegen het einde van 2017 beschikbaar.

Vraag 6

Deelt u de mening dat de noodzaak van de uitvoering van deze motie en het instellen van een limiet op de vrijwillige ouderbijdrage wederom duidelijk wordt door het voorbeeld uit Rotterdam? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat betekent dit voor uw inzet om uitsluiting van kinderen om de ouderbijdrage tegen te gaan en de vrijwilligheid van deze bijdrage te borgen?

Antwoord 6

De aangehaalde berichtgeving bevat geen nieuwe informatie over de manier waarop scholen omgaan met de wettelijke regels over de vaststelling en de besteding van de vrijwillige ouderbijdrage. Het is daarom niet mogelijk om op basis van dit voorbeeld uit Rotterdam conclusies te trekken over nut en noodzaak van het instellen van een limiet op de vrijwillige ouderbijdrage in het basisonderwijs. Zoals gezegd doet Regioplan in opdracht van het Ministerie van OCW onderzoek naar de vrijwillige ouderbijdrage in het primair en voortgezet onderwijs. Zie ook het antwoord op vraag 5. Wanneer de school zich niet houdt aan de regelgeving met betrekking tot de ouderbijdrage, kan de inspectie de bekostiging van een school gedeeltelijk of geheel opschorten of inhouden. Met enige regelmaat treedt de inspectie handhavend op bij scholen die niet duidelijk zijn over het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage. Het is de laatste jaren echter nooit tot een sanctie gekomen, omdat scholen na een waarschuwing van de inspectie hun beleid aanpassen. De vrijwillige bijdrage mag voor ouders dus geen belemmering vormen bij de schoolkeuze.

² Kamerstuk 34 511, nr. 16